

Nederlandse ondernemers

Amsterdam

1850-1950

George Peck Jr. 1832-1872

PECK, JR., GEORGE (Engelstal 1 mei 1832 - Amsterdam 4 juli 1872). **BRUERS:** George Peck (1795-1871), oprichter van Elzabeth-Broedhuis (1799-1830), speler. **RELIGIE:** Engels-episcopale. **WOONPLAATS:** Amsterdam. **GENOED MET:** Wilhelmina Margaretha Woods (1811-1868) met 1868. **GENOED MET:** een zoon en twee dochters. **ONDERNEMING:** Peck & Co.

In dienst bij John Aird

George Peck, de oprichter van Peck & Co., begint zijn carrière in 1854 bij het bedrijf John Aird. Hij is 22 jaar oud op het moment dat hij van Engeland naar Amsterdam verhuist, omdat zijn vader als oprichter betrokken is bij de aanleg van de Amsterdamse duivwaterleiding.

Van oudsher zijn ziektes en epidemieën in de grote steden, en met name in de hoofdstad, aan de orde van de dag. Oorzaak hiervan is een slechte hygiëne: er zijn weinig sanitaire voorzieningen, afval en fecaliën worden geloosd in de grachten, en schoon drinkwater is nauwelijks voorradig. De Amsterdamse bevolking is voor haar (drink)water afhankelijk van de regenrivier, oppervlaktewater, en water dat met waterschachten wordt aangevoerd uit de rivieren de Vecht en de Gein. Dit laaggevoerde water is relatief schoon, maar de aanvoer ervan is problematisch. Een continue watervoorziening is er niet: in water- en vuurwinkeltjes haalt de Amsterdammer zijn water in emmers.

Halverwege de negentiende eeuw wordt bekend dat in de duinen veldwonde schoon en veilig drinkwater aanwezig is. De oprichting van de Amsterdamse Duivwatermaatschappij en duivwaterleiding vindt plaats in 1851, waarnaasj geboef met behulp van Engels kapitaal.

Op 12 december 1853 stroomt het eerste duivwater uit een fontein bij de Willemsoord, vanaf dat moment kunnen Amsterdammers hier een emmer water laten vullen voor 1 cent. Hierna start de Duivwatermaatschappij met de aanleg van een waterleidingnetwerk in de betere buurten van Amsterdam, waar zij zoveel mogelijk huusaansluitingen koopt te verkopen. De Britse firma John Aird heeft het exclusieve recht op de levering van sanitaire en installatietechnische producten van de Duivwatermaatschappij. George Peck Jr. fungeert als tolk tussen de Engelse ingenieurs van John Aird en de Nederlandse werkhoe. Door zijn Nederlandse moeder en Engelse vader spreekt hij beide talen. Als vertaler is hij bij alle aspecten van het nieuwe vakgebied betrokken. Hij legt zijn oor goed te luisteren en doet aldus allerlei technische kennis op, die hem later van nut is.

Een eigen zaak

In 1857 loopt het contract tussen de Duivwatermaatschappij en John Aird af. De werkzaamheden aan de duivwaterleiding zijn afgerond en de Britse firma eiet geen potentie in de markt voor sanitair in Amsterdam. George Peck is een andere mening toegestaan. Hij denkt dat op termijn niet alleen het welgestelde deel van de Amsterdamse bevolking gebruik zal gaan maken van de duivwaterleiding, maar ook minder gefortuneerden voer een aansluiting op de waterleiding krijgen. Zij zullen niet langer afhankelijk willen zijn van de traditionele waterpompen en water- en vuurwinkeltjes.

Als John Aird uit Amsterdam vertrekt, neemt Peck de overgebleven voorraden tegen tariefprijs over. In het voormalige bedrijfspand van John Aird aan de

Nieuwendijk 74 begint Peck zijn eigen zaak: Peck & Co. Op 7 mei 1857 sluit hij een vennootschap met zijn oude schoolvriend Johannes Hermann Hendriks Loosdrecht (1833-1904). Het duo scoort enkele krachten in dienst. De boekhouding voeren ze zelf tot 1871.

Daar George Peck Jr. een goede keuze heeft gemaakt, blijkt op 20 juni 1857. Dan plaatst de Dierwaterleidingmaatschappij namelijk een advertentie in het *Algemeen Handelsblad*, waarin potentiële afnemers de gratis aanleg van buizen en grote kortingen op drinkwater in het vooruitzicht gesteld krijgen. De advertentie blijkt het staatsbest voor een goetschalige uitbreiding van het aantal aansluitingen op de dierwaterleiding en geeft hiermee een belangrijke impuls aan de opkomst van een totaal nieuw vakgebied: de installatie- en de sanitaartechniek.

Omdat de Dierwaterleidingmaatschappij het water tot aan de voordeur van het woonhuis levert, hebben bewoners niet alleen tappunten, warmwatertouwen en sanitair nodig, maar ook afvoersystemen om het afvalwater uiteindelijk in het riool terecht te laten komen. Vanwege haar verdiensten op dit vlak kreeg de firma Peck & Co. vanaf 21 april 1859 het koninklijke wapen voornamelijk. Vijf jaar later verkrijgt het bedrijf bovendien het afnemersrecht om het waterleidingnetwerk uit te breiden in die Amsterdamse buurten, waar de Dierwatermaatschappij weinig huisaansluitingen verwacht te kunnen verkopen. Waarmee de groenteslijker- en melkbedrijven aan het eind van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw ook meergaan tot het aanleggen van het rioolstelsel, het gas- en het elektriciteitsnetwerk, levert Peck & Co. de hiervoor de benodigde onderdelen. Een slotje ziet George Peck waarschijnlijk met grote tevredenheid hoe het bedrijf een belangrijke speler wordt in het ontwerpen, leveren en aansluiten van badkamers. Een nieuw woonvertoek dat vanaf het einde van de negentiende eeuw zijn opmars maakt in de Nederlandse woongebieden.

De onderneming bloeit. Dat blijkt onder meer uit de snelle uitbreiding van het aantal bedrijfspanden: in 1857 begint de firma aan de Nieuwendijk 74, daarna worden achtereenvolgens de Nieuwendijk 62, 64, 66, 68 en 72 in gebruik genomen. Het eerste pakhuys is gelegen aan de Koggestraat 2, daarna worden pakhuizen aangekocht aan de Koggestraat 1, 7 en 9. Ook buiten de hoofdstad bouwt het bedrijf een goede naam op. In 1873 wordt een tijdelijk filiaal geopend aan de Delftsche Vaart in Rotterdam, om hiervandaan de aanleg van buizenwerken in andere delen van Nederland te kunnen ondersteunen. George Peck Jr. woont tot zijn dood vlakbij het hoofdkantoor, aan de Nieuwendijk.

Een vroeger dood

George Peck Jr. en Johannes Loosdrecht werken samen totdat Peck op 6 juli 1872 sterft. Hij wordt slechts 41 jaar oud. Waarmee hij overlijdt is niet bekend. Zijn dood is voor de firma een zware slag. George Peck Jr. staat bekend als een

Briefpostkantoor van Peck & Co. aan de Nieuwendijk, met voor het land uitgegeven bouwteken van de firma 1875. Internationaal Historisch Genootschap.

zeer ondernemende man, een harde werker en zeer bekwaam in zijn vak. Bovendien is hij goed voor zijn personeel: de firma beschikt over een eigen pensioenfonds en Peck motiveert zijn medewerkers met kleine attenties. Zo is er voor elke medewerker die de honderdste dagonder noteert een sigaar.

Leonhardt zet de zaak na het overlijden van Peck voort samen met diens weduwe. Vanaf 1889 staat Pecks zoon hem bij, die eveneens de naam George heeft en is geboren in 1863. Hij is opgeleid in Engeland en voelt hij zich vooral aangetrokken tot de technische kant van het vak. Vanwege zijn uitgebreide technische kennis reist hij geregeld af naar onder meer de Verenigde Staten om zich daar persoonlijk op de hoogte te stellen van de laatste technologische ontwikkelingen. Leonhardts eigen zoons treden enige jaren later toe tot de firma: George Leonhardt (1866-1943) komt in dienst in 1895, en Wilhelm Leonhardt (1868-1933) in 1898. De oude Leonhardt trekt zich in 1900 volledig terug uit het bedrijf en overlijdt in 1904 op 71-jarige leeftijd. Peck & Co is een van de bekendste Amsterdamse sanitair- en installatietechnische firma's aan het einde van de negentiende en begin twintigste eeuw.

Na drie generaties behoren de families Peck en Leonhardt niet meer tot de directie van het bedrijf. George Leonhardt wordt nog opgevolgd door twee zonen. Een van hen, W. Leonhardt Gzn., zit tijdens de Tweede Wereldoorlog een aantal jaren gevangen, omdat hij Engelse vliegers geholpen heeft. Als de vrede getekend is, trekt hij zich terug uit de zaak. De andere zoon, G.J.G. Leonhardt, wordt directeur van de nieuw opgerichte naamloze vennootschap Peck & Co. nv in 1948. De bedrijfsactiviteiten blijven al die tijd onveranderd: de gehele twintigste eeuw ligt de nadruk op de levering van sanitaire en installatietechnische producten. In 1973 gaat de firma verder onder de naam Peck & Pebla, groothandel in sanitair en centrale verwarming. Er volgen kantoren in onder meer Rotterdam, Eindhoven en Geleen. In 1999 gaat Peck & Pebla uiteindelijk op in het beursgenoteerde en van oorsprong Duitse industriële concern

*ThyssenKrupp.

Marcel Proops

ARCHIEVEN

Bibliotheek van de Technische Universiteit Delft, productiesloggi Peck & Co, Medlemslijst/Assandijsen-productiesloggi Peck & Co.

LITERATUUR

J.E.L. de Hartman Vetter, *Geesteskracht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de firma Peck & Co* (Amsterdam 1932); J. van Brock, *Peck & Co* (Ottawa 1993); M. Hogan, *de wereld in handen. De architecten in het Nederlandse interieur* (Amsterdam 2012); P. Kloppen, *Wandelaar Peck & Co. 1857-1937* (Amsterdam 1957); *Peck & Co, Peck & Co in de jaren 1912-1912* (Amsterdam 1952).